

שיעור ראשון

תקשורת ושלטון – מה הקשר?

להכיר בכך שאחד מתפקידי התקשורת הוא לבקר את רשויות השלטון באמצעות דיון ציבורי באמצעי התקשורת, ובהמשך לכך להשפיע על השלטון לערוך את השינויים הנדרשים.

חלק ראשון - פתיחה

המורים יקראו לתלמידים את הידיעה הבאה: "עשרות לוחמי שייטת 13 חלו בסרטן כיון שצוללו בנמל הקישון (במפרץ חיפה). הלוחמים ביקשו כי משרד הביטחון יכיר באחריותו של צה"ל למחלתם ויפצה אותם בהתאם. משרד הביטחון סירב לבקשתם".

המורים ישאלו:

- איך מרגישים הלוחמים?
- איזו שיחה התנהלה בין הלוחמים לבין הפקידים במשרד הביטחון?
- מי יכול לעזור ללוחמים?

התלמידים יציעו תשובות ויתקיים דיון קצר.

חלק שני - פעילות בקבוצות

אפשר לקיים את הפעילות בזוגות ואפשר בקבוצות.

המורים יחלקו לתלמידים את דף העיתון: "שייטת 13".

התלמידים ימלאו את המשימות שבדף, ויציגו את התוצרים במליאת הכיתה.

חלק שלישי - דיון וסיכום

דגשים לדיון:

🖥️ לאיזו תוצאה גרם הפרסום? כיצד השפיע על האזרחים וכיצד השפיע על השלטון?

📺 מדוע חשוב לנבחרי הציבור מה חושבים האזרחים?

📖 מה היה קורה אילו לא היה אֶכפת לנבחרי הציבור מה חושבים האזרחים?

🗉 מדוע השלטון במדינה דמוקרטית מאפשר לתקשורת לבקר אותו?

סיכום

לא בכל מדינה אפשר היה לפרסם - כדבר המובן מאליה ידיעה כזו על לוחמי השייטת.

לשלטון ולמוסדותיו יש כוח רב, משום שהשלטון שולט בתקציב המדינה, בזרועות האכיפה, בצבא ובמשטרה, במוסדות המדינה ועוד. לאזרח הפשוט אין די כוח לעמוד מול עצמתו של השלטון.

פרסום ידיעות על אודות השלטון וקיום דיון ציבורי בעקבותיו, חושף את פעילות השלטון לעיני כול ומאפשר לציבור כולו לדעת מה מתרחש. כך יש לאזרחים אפשרות לתבוע שינויים ואף להחליף את השלטון. מדינה דמוקרטית מאפשרת מצב כזה כדי להגן על האזרחים ולרסן את עצמת השלטון.

לפניכם ידיעות שפורסמו בעיתונים.

- קראו את הכותרות שלפניכם. חשבו ודונו, מהו הסדר שכותרות העיתונים התפרסמו בו?
- סדרו אותם לפי הסדר באמצעות כתיבת הספרות 1-4 בריבועים שבצד כל ידיעה.
- סמנו את הידיעה שלדעתכם גרמה לממשלה לשנות את יחסה כלפי הטענות של לוחמי השייטת.

ראש הממשלה מורה להקים ועדת חקירה

בעקבות הלחץ הציבורי הקשה שהופעל על משרד הביטחון ומשרד ראש-הממשלה, הקימה הממשלה ועדת חקירה לבדיקת הנושא. "אני מבקש להודיע לכל האזרחים המודאגים, אם טעינו בצלילה, ניקח את האחריות! נפצה את הלוחמים החולים ונפסיק מייד את הצלילה בקישון" – הבטיח ראש הממשלה.

סערה ציבורית בעקבות הפרסום

"אני לא מאמינה! בושה למדינה!!! כך להפקיר חיילים?! כך אמרה אתמול שירה מתל-אביב. סערה ציבורית מתחוללת בארץ בעקבות הפרסום בעיתונים, ברדיו ובטלוויזיה על מחלתם של לוחמי השייטת. מכתבים, פקסים וטלפונים רבים "מציפים" את משרד הביטחון: "הכירו באחריותכם! כבדו את הלוחמים!"

עשרות לוחמי שייטת חלו בסרטן

עשרות לוחמי שייטת 13 חלו בסרטן מכיוון שצוללו בנחל הקישון (במפרץ חיפה). הלוחמים ביקשו כי משרד הביטחון יכיר באחריותו של צה"ל למחלתם ויפצה אותם בהתאם. משרד הביטחון סירב לבקשתם, בטענה שהצלילה בקישון אינה הסיבה למחלתם. הלוחמים המסכנים צריכים להיאבק כעת גם במחלתם וגם במשרד הביטחון כדי שיממן את הטיפולים היקרים, ויפצה את משפחותיהם.

"לא הוכח כי יש קשר ישיר בין מחלת הסרטן של הלוחמים לבין האימונים בקישון, ואך על פי כן יפוצו הלוחמים ותובסק תכנית האימונים בקישון"

כך מסר דובר משרד ראש הממשלה במסיבת עיתונאים. "הממשלה וצה"ל יודעים לקחת אחריות כשצריך, היום הוחלט להעניק ללוחמים שחלו פיצוי הולם ולהפסיק לאלתר אימונים בשפך הקישון. לא נסכן אף אחד מבנינו."

שייטת 13 (המכונה גם יחידת הקומנדו הימי), היא יחידה מובחרת של חיל הים הישראלי. היחידה מתמחה בלחימה חשאית בים וביבשה. במשך עשרות שנות פעילותה ביצעה היחידה מאות מבצעים (רובם בשטחי מדינות ערב), אשר רק חלק קטן מהם הותר לפרסום.

